

Keypa nú Gustav Vasa

— skal byrja sigling longu í summar

Tingið samtykti í farnu viku um at seta partapening í keyp av nýggjum ferðamannaskipi til millumlandsiglingina. Eisini skal tað almenna veðhalda fyrri eini ávísari upphædd. Í lógaruppskotinum stendur:

§ 1. «Landsstýrið saman við figgjarnvevndini verður heimilað landskassans vegna at seta upp til 20% av partapeninginum í felag til keyp og umbygging av ferðamannaskipinum «Gustav Vasa» til millumlandsigling og at læna neyðugan pening til hetta endamálið.

2. stk. Landsstýrið saman við figgjarnvevndini verður heimilað landskassans vegna at veðhalda fyrri prioritetslønnum til nevnda skipakeyp og umbygging upp til 15% av íleggingini eftir meting.

3. stk. Lánið, landskassin veðheldur fyrri, skal

tryggjast við pantirætti í viðkomandi skipi innan fyrri 90% av virðinum.

§ 2. Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

Í viðmerkingunum til lógaruppskotið verður m.a. sagt:

«Síðani 1975 hevur «Smyril» røkt ferðamanna siglingina millum Føroyar og útheimin á sumri. Tey fyrstu áriní øktist ferðafólkatalið ár um ár, men í 1982 minkar talið nakað í mun til 1981. Strandferðslan hevur upplýst, at bileggingarnar í ár upp á seg eru størri enn frammanundan.

Úttanlandasiglingin hevur útvegað umleið 50 eyka arbeidsplass, teir mánaðirnar hon hevur vart.

Sum tíðin er farin, er «Smyril» vorðin eldri og minni nútímans til ferðamannasigling millum lond. Hann uppfyllir tí

ikkí krøvini longur til nútímans sigling, eins og hann ikki hevur rúmd fyrri til ferðafólkatali, sum eina avisa tíð av sumrinum ynskir at ferðast við hesi rutu.

Sitandi samgonga hevur í samgonguskjalinum sett sær fyrri, at flyta millumlandsiglingina hjá strandferðsluni yvir í privatpartafelag.

Fyrirliggjandi lógaruppskot er ein liður í hesi umskipan. Tað snýr seg um at geva landsstýrinum heimild at seta upp til 20% av partapeninginum í eitt slíkt felag og at veita landsstýrinum tilsvarandi lánshemild. Samlaði partapeningurin kann ætlast til umleið 12 milj. kr. og verður landskassans partur so stutt umleið 2,4 milj. kr. Umhugsað verður at keypa skip fyrri umleið 100 milj. kr. og at umbyggja hetta fyrri umleið 20 milj. kr.

Felagið hevur samrátt seg fram til ein keypspris

upp á US-dollars 11.500.000, og sum nevnt verður roknað við, at umbyggingin kostar umleið 20 milj. kr.

Eisini inniheldur lógaruppskotið heimild til landsstýrið at veðhalda fyrri upp til 15% av útvegaðanarvirðinum, herundir umbygging.

Ætlanin er — og tað er eisini ein fyrirtreyt frá landsstýrisins síðu — at skipið bert skal sigla upp á Føroyar um summarið. Hinvegin meta menn, sum hava kannað málið, at goðir møguleikar eru fyrri at leiga skipið uttan ávísan part av restini av árinum.

Í hesum sambandi kann viðmerkjast, at «Teistin» er leigaður uttan Trinidad, væntandi fyrri eitt longri tíðarskeið, undir goðum figgjarglum treytum fyrri strandfaraskip landsins.

Hetta skip vil útvega útvið 100 arbeidsplass í mun til tey 50 frammanundan.

Skipamálið loyst:

Øll kunnu nú seta pengar í ein nýggjan «Smyril»

Aftaná nógv stríð og strev hevur Føroya Løgting nú tikið eina avgerð í siglingarmálinum. Felagið Smyril-Line hevur fingið grønt ljós frá landsins myndugleikum at keypa eitt stórt og tíðarhóskandi ferðamannaskip.

Og nú eru fólk frá felagnum farin til Svøríkis at hyggja eftir skipinum Gustav Vasa, sum liðugt umbygt fer at kosta einar 120 milj. kr.

Í lýsing í bløðunum verður heitt á fólk at stuðla hesum tiltaki við at seta pening í skipið.

Fólkakrav

Ein av teimum, sum øll hesi seinastu árin, hevur gingið inn fyrri keypi av einum størri og meira tíðarhóskandi skipi til uttanlandssiglingina hjá føroyingum, er Atli Dam, formaður javnaðarflokksins.

Sosialurin hevur bið-

íð hann um eina viðmerking í samband við at siglingarmálið er loyst: Hann sigur m.a.:

«Tað er við eini ávísari nøgd, at ein sær, at eitt urslit spyrst burtur ur, um aftaná sjei ára stríð og strev í hesum málinum. Tað er spell at loysnin er so ófullgigjað, sum landsstýrið hevur skotið upp. Hinvegin sæð skuldu islendingar, norðmenn, danir og aðrir ikki fara við fruktini av tí megnar arbeiði, sum Strandferðslan hevur gjørt, so mátti okkurt henda nú.

Tað er næktandi at vita, at hetta arbeiði gjøgnum hesi árin hevur verið til at reisa eitt fólkakrav, sum hevur gjørt tað, at drivnir, eldri politikarar í flokkunum hava lagt trýst á sínar tingmenn í teimum ymsu flokkunum, serliga í fólka- og sambandsflokkunum, at teir hava noytt teir at fremja eina ella aðra loysn».

Klædnainnsavnan til Polen

Frá hjálparfelagsskapinum «Caritas» er komin áheitan til okkum um at stuðla tveimum katólskum gentuskúlum í Potznan og Wrocław í Polen.

Teimum tørvar so at siga allar neyðsynjarvörur, klæði, skógvar og mangt annað. Tað er ikki so lætt at senda matveru úr Føroyum, men goð, brukt klæði ber til at senda, og hava fleiri spurt, hvussu tey kunnu hjálpa við at geva eitt sindur av klæðum.

Sjálvandi er tað avmarkað, hvussu nógv klæði tær 105 genturnar hava brúk fyrri, men so eru nógv onnur fólk í Polen, sum høvdu verið glað um eitt plagg móti vetrarkuldanum.

Skipað verður tí fyrri

klædnainnsavnan fleiri staðni kring landið, og verður tað sagt nærri frá, nær og hvar fólk kunnu lata klæðini frá sær.

Í Havn fer savnanin av klæðum fram hósadagin tann 10. og friggjadagin tann 11. í h., báðar dagar millum kl. 15 og 18 á Samla Frans skúla, Varðagotu 2.

Limir í sjómanskvinnuringunum hava átiðið sær at pakka klæðini, sum verða send sum skjótast við skipi til Keypmannahavnar, haðani «Caritas» syrgir fyrri flutninginum til Pollands.

Tøkk til øll, sum vilja styðja tiltakið.

Ejvind Vilhelm

Meningococmeningitis

Meningitistíðleikin er framvegis stóru í Føroyum, men hann tykist tilbetrur at vera nakað minni. Meningitis er bruni í heila- og menuserki og er ein álvarsom sjúka.

Í 1982 vóru 25 tilburðir av meningitis ella blóðeitran (sepsis), eldvir av bakterium meningococcum, og higartil í ár (3. februar) er fráboðan komin um 2 tilburðir (1 í januar og 1 í februar). Talið fyrri november 1982 var tvey og fyrri desember tvey; í januar í fjør vóru 6 tilburðir, meðan talið í januar 1980 var 5 og í januar 1981 13.

Meningococcarnir smitta við dropasmittu frá nasa- og svølggrúmi. Tað eru fleiri sleg av meningitis, men tað er bert hetta eina slagði, sum er smittandi.

Royndir visa, at tað er bert heilt sjáldan at bakterian, meningococcus, elvir meningitis. Vanliga livir bakterian í nasa-ella svølggrúmi hjá tí smittaða uttan at hetta førir við sær sjúku. Tað er ein rættluga stóru partur av frískum fólki, ið gongur við meningococcunum, serliga børn. Tað kann hugast, at millum 10 og 35% av okkum í Føroyum í løtuni hýsa hesum bakterium. Tær halda sær í okkum í vikur ella kanska upp í nógvur mánaðir. Sum nevnt førir hetta vanliga ikki til sjúku

hjá okkum. Hvi tað eru nokur okkara, sum fáa meningitis, tað vita vit ikki.

Sum tað skilst, so er hetta ein bakteria, ið er vanlig okkara millum, og tí er fyrribyrgjan torfør.

Tær fyrribyrgjandi atgerðir, sum hava verið nýttar móti meningococmeningitis, hava verið skiftandi. T.d. kann nevast, at áður var sulfa brúkt at fyrribyrgja við, men hetta kann ikki brúkast longur, av tí at bakteriar eru vorðnar resistentar ella móttøðuførar móti sulfa.

Tær fyrribyrgjandi atgerðir, ið vit í løtuni fylgja her í Føroyum, eru komnar í lag eftir samráð við Statens Seruminstitut og Sundhedsstyrelsen í Keypmannahavn, sum vit hava samband við viðvíkjandi tí økta tíðleikanum av meningitis, sum enn er í Føroyum.

Av hesum fyrribyrgjandi atgerðum er tann, ið hevur nógv størstan týdning, at tey, ið hava havt nært samband við meningitis-sjúklingin í tíðini við sjúkubyrjan, skulu vera serliga ansin við sjúkuteknum, ið kunnu stava frá meningitis, serliga eitt nú høvduverkur, skjálvtar, fepur, ússalig almenstøða, eitt útbrot við smáum bløðingum í húðini, ið kunnu gerast størri, spýggja, svimbul og stirni

í nakka og ryggi (fær ikki høkuna niður á bringuna), og tey skulu, um sjúkutekin visa seg, beinanvegin fáa fatur í lækna við skjótari viðgerð fyrri eyga.

Hin atgerðin er fyrribyrgjan við heilivági, vanlig rifampicin, sum vit í Føroyum hava nýtt við atlit til fyrribyrgjan síðan februar 1981. Rifampicin verður mett betur hóskaði sum fyrribyrgjandi evni enn penicillin, ið varð nýtt til februar 1981. Í teimum ferum, har talan er um ein einstakan tilburð av meningococmeningitis, verður mælt til, at rifampicin verður givið til fólk í næsta umhvørvinum, tað vil í flestu ferum siga til húsið. Rifampicin verður givið í tveir dagar. Tólv fólk ikki rimampicin, ella er annað, ið ger, at tey ikki skulu taka tað, verður annar heilivágur givin. Allir kommunulæknar í Føroyu hava henda heilivág tókna at geva teimum fólki, ið skulu hava hann eftir nærri tilskiladum reglum.

Tað er av størsta týdningi at tey, ið fáa hesa viðgerð, eru sera ansin ella at ansað verður væl eftir teimum, so at tey við byrjandi sjúkuteknum sum skjótast verða sædd av lækna.

Snýr tað seg um ein tilburð í barnagarði, vøggustovu ella barnaheimi, skulu øll børnini á barna-

stovnum og starvsfólki viðgerast við rifampicin. Harumframt skal húskið hjá tí sjúka viðgerast, men ikki húskini hjá starvsfólkunum ella hinum børnunum.

Snýr tað seg um ein tilburð hjá skúlabarni skulu øll børnini í flokkinum og lærararnir, ið undirvisa flokkin, viðgerast við rifampicin. Húskið hjá tí sjúka skal eisini hava viðgerð, men ikki húskini hjá hinum børnunum ella lærarunum.

Børn og starvsfólk í dagrøktarstovnum og í flokkum, ið eru í profylaktiskari viðgerð, nýtast ikki at halda seg við hús undir viðgerðini, eins og fólk annars, ið fáa profylaktiska viðgerð, vanliga kunnu røkja dagliga arbeiði sitt.

Í hinum norðanlondum hevur verið ein nakað øktur tíðleiki av meningococmeningitis í árunum 1975—1976, men nú er talið minkað aftur. Vit vita tíverri ikki nakra ávísar orsök til, at tíðleikin er skiftandi.

Vit kunnu at enda nevna, at talið á tilburðum her í Føroyum hava verið nógv vaksandi til 1981. Í 1977 vóru 11 tilburðir, í 1978 13, í 1979 24, í 1980 32, meðan 42 tilburðir vóru fráboðaðir tilsandslæknan í 1981. Í 1978 var í Føroyum ein deyðatil-

Framhald á síðu 6